

Choroby zawodowe

Karol Skorek

Specjalista ds. BHP

Inspektor Ochrony Przeciwpożarowej

Definicja choroby zawodowej

Za chorobę zawodową, zgodnie z art. 235¹ Kodeksu pracy, uważa się chorobę, wymienioną w wykazie chorób zawodowych, jeżeli w wyniku oceny warunków pracy można stwierdzić bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia, występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy.

Definicja choroby zawodowej

Warunek 1: wymieniona została w wykazie chorób zawodowych – który stanowi załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (t.j.: Dz. U. z 2013 r., poz. 1367)

Warunek 2: w wyniku oceny warunków pracy stwierdzono bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została ona spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy.

W celu rozpoznania choroby zawodowej konieczne jest spełnienie obydwu warunków. Za chorobę zawodową można uznać tylko wybrane schorzenia spełniające określone kryteria formalne i medyczne.

Wykaz chorób zawodowych

Dziennik Ustaw

– 6 –

Poz. 1836

Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia
30 czerwca 2009 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 1836)

WYKAZ CHOROÓB ZAWODOWYCH WRAZ Z OKRESEM, W KTÓRYM WYSTĄPIENIE UDOKUMENTOWANYCH OBJAWÓW CHOROBOWYCH UPOWAŻNIA DO ROZPOZNANIA CHOROBY ZAWODOWEJ POMIMO WCZEŚNIEJSZEGO ZAKOŃCZENIA PRACY W NARAŻENIU ZAWODOWYM

Choroby zawodowe		Okres, w którym wystąpienie udokumentowanych objawów chorobowych upoważnia do rozpoznania choroby zawodowej pomimo wcześniejszego zakończenia pracy w narażeniu zawodowym
1		2
1.	Zatrucia ostre albo przewlekłe lub ich następstwa wywołane przez substancje chemiczne	w przypadku zatruc ostrych – 3 dni, w przypadku zatruc przewlekłych – w zależności od rodzaju substancji
2.	Gorączka metaliczna	3 dni
3.	Pylice płuc:	
1)	pylica krzemowa	nie można określić
2)	pylica górników kopalń węgla	nie można określić
3)	pylico-gruźlica	nie można określić
4)	pylica spawaczy	nie można określić
5)	pylica azbestowa oraz pozostałe pylice krzemianowe	nie można określić
6)	pylica talkowa	nie można określić
7)	pylica grafitowa	nie można określić

Rozpoczęcie sprawy

Rozpoznanie choroby zawodowej u pracownika lub byłego pracownika zgodnie z art. 235 Kodeksu pracy, może nastąpić w okresie jego zatrudnienia w narażeniu zawodowym albo po zakończeniu pracy w takim narażeniu, pod warunkiem wystąpienia udokumentowanych objawów chorobowych w okresie ustalonym w wykazie chorób zawodowych.

Podejrzenie choroby zawodowej zgłasza się:

właściwemu państwowemu wojewódzkiemu/powiatowemu/granicznemu inspektorowi sanitarnemu;

właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy których właściwość ustala się według miejsca, w którym praca jest lub była wykonywana przez pracownika, lub według krajowej siedziby pracodawcy, w przypadku gdy dokumentacja dotycząca narażenia zawodowego jest gromadzona w tej siedzibie.

Należy tego dokonać na właściwym formularzu Zgłoszenie podejrzenia choroby zawodowej

Zgłoszenia podejrzenia choroby zawodowej może dokonać:

Zgłoszenia podejrzenia choroby zawodowej może dokonać:

- pracodawca,
- lekarz podmiotu właściwego do rozpoznania choroby zawodowej,
- pracownik lub były pracownik, który podejrzewa, że występujące u niego objawy mogą wskazywać na taką chorobę, przy czym pracownik aktualnie zatrudniony zgłasza podejrzenie za pośrednictwem lekarza sprawującego nad nim profilaktyczną opiekę zdrowotną; były pracownik zgłasza podejrzenie choroby zawodowej bezpośrednio do poniżej wymienionych organów.

Wszczęcie postępowania

właściwy państwowy inspektor sanitarny, który otrzymał zgłoszenie podejrzenia choroby zawodowej wszczyna postępowanie, a w szczególności kieruje pracownika lub byłego pracownika, którego dotyczy podejrzenie, na badanie do uprawnionej jednostki orzeczniczej, celem wydania orzeczenia w sprawie choroby zawodowej.

Po czynnościach wstępnych

Zainteresowany kierowany jest do Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy (WOMP), gdzie na podstawie dokumentacji medycznej, oceny przebiegu pracy zawodowej oraz specjalistycznych badań następuje rozpoznanie lub nie choroby zawodowej na druku orzeczenia. Sprawę wieńczy wydanie decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej (lub o braku podstaw do jej stwierdzenia).

Ocena narażenia zawodowego

Ocenę narażenia zawodowego przeprowadza:

- lekarz sprawujący opiekę profilaktyczną – na etapie podejrzenia choroby
- lekarz zatrudniony w jednostce orzeczniczej – w toku wydawania orzeczenia lekarskiego
- właściwy Państwowy Inspektor Sanitarny – w toku wydawania decyzji administracyjnej

Jednostki orzecznicze:

I stopnia: poradnie chorób zawodowych wojewódzkich ośrodków medycyny pracy;

- kliniki i poradnie chorób zawodowych uniwersytetów medycznych (akademii medycznych);
- poradnie chorób zakaźnych wojewódzkich ośrodków medycyny pracy albo przychodnie i oddziały chorób zakaźnych poziomu wojewódzkiego – w zakresie chorób zawodowych zakaźnych i pasożytniczych;
- jednostki organizacyjne zakładów opieki zdrowotnej, w których nastąpiła hospitalizacja – w zakresie rozpoznawania chorób zawodowych u pracowników hospitalizowanych z powodu wystąpienia ostrych objawów choroby i oddziały chorób zakaźnych poziomu wojewódzkiego – w zakresie chorób zawodowych zakaźnych i pasożytniczych

Jednostki orzecznicze:

Właściwość jednostki orzeczniczej I stopnia ustala się według miejsca, w którym praca jest lub była wykonywana przez pracownika, a w przypadku gdy pracownik zamieszkuje w innym województwie niż była wykonywana praca w narażeniu zawodowym, właściwość jednostki orzeczniczej I stopnia ustala się według aktualnego miejsca zamieszkania pracownika.

Lekarz orzecznik na podstawie dokumentacji medycznej oraz oceny narażenia zawodowego wydaje orzeczenie lekarskie o rozpoznaniu choroby zawodowej lub o braku podstaw do rozpoznania choroby zawodowej.

Pracownik który nie zgadza się z treścią orzeczenia lekarskiego I instancji o rozpoznaniu choroby zawodowej lub o braku podstaw do rozpoznania choroby zawodowej może wystąpić z wnioskiem o przeprowadzenie ponownego badania przez jednostkę orzeczniczą II stopnia w terminie 14 dni od dnia otrzymania orzeczenia lekarskiego za pośrednictwem jednostki orzeczniczej I stopnia.

II Stopnia

instytut badawczy w dziedzinie medycyny pracy, tj. Instytut Medycyny Pracy im. prof. Jerzego Nofera w Łodzi

Decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej albo o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej wydaje się na podstawie materiału dowodowego, a w szczególności danych zawartych w orzeczeniu lekarskim oraz formularzu oceny narażenia zawodowego pracownika lub byłego pracownika.

Stwierdzenie choroby zawodowej, brak podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej właściwy państwowy inspektor sanitarny wydaje decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej lub o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej na podstawie materiału dowodowego, a w szczególności danych zawartych w orzeczeniu lekarskim oraz formularzu oceny narażenia zawodowego pracownika lub byłego pracownika.

Tryb odwoławczy

- od decyzji właściwego państwowego inspektora sanitarnego wydanej w I instancji odwołać się może zarówno pracownik jak i pracodawca w terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji – do właściwego państwowego inspektora sanitarnego II instancji (państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego/Głównego Inspektora Sanitarnego),
- decyzja wydana przez właściwego państwowego inspektora sanitarnego w II instancji jest ostateczna i przysługuje na nią skarga do właściwego wojewódzkiego sądu administracyjnego w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji stronie,
- od wyroku właściwego wojewódzkiego sądu administracyjnego przysługuje skarga kasacyjna do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni.

Centralny Rejestr Chorób Zawodowych

- Szczegółowe dane dotyczące stwierdzonych chorób zawodowych opracowywane są przez Instytut Medycyny Pracy w Łodzi w ramach Centralnego Rejestru Chorób Zawodowych. Celem Rejestru jest zbieranie i przetwarzanie danych dotyczących stwierdzonych chorób zawodowych i opracowywanie analiz kształtowania się zapadalności na te choroby. Rejestr jest tworzony na podstawie kart stwierdzenia chorób zawodowych przesyłanych przez państwowych inspektorów sanitarnych, po uprawomocnieniu się decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej.

Praktyczne uwagi

- Proces pozyskania decyzji o chorobie zawodowej jest niezwykle długi. Może trwać nawet 3-4 lata.
- W wielu przypadkach wydawana jest decyzja o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. Wynika to z tego, że lekarz orzecznik stwierdza, iż brakuje związku między chorobą a pracą, tzn. że choroba powstała w okolicznościach prywatnych, a nie okolicznościach zawodowych.
- Kluczem jest zachowanie właściwej drogi formalnej. Jeżeli niewłaściwy podmiot będzie próbował wszcząć chorobę zawodową, może spotkać się z odmową wszczęcia postępowania.

Podsumowanie najważniejszych dokumentów

- Zgłoszenie podejrzenia choroby zawodowej
- Skierowanie na badania w związku z podejrzeniem choroby zawodowej
- Karta oceny narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej
- Protokół przesłuchania strony / świadka / pracodawcy
- Karta stwierdzenia choroby zawodowej
- Decyzja o stwierdzeniu / braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.
- Orzeczenie lekarskie z WOMP o stwierdzeniu / braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

To już jest koniec.....

Lepiej zapobiegać niż leczyć.